

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра екології

Затверджено
на засіданні кафедри екології
біологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № _____ від _____ 2024 р.)

Завідувач кафедри _____ Звенислава МАМЧУР

Силабус з навчальної дисципліни
ЕКООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ,
що викладається в межах ОПП Екологія
першого (бакалаврського) рівня

Назва дисципліни	ЕКООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ
Адреса викладання дисципліни	вул. Саксаганського 1, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра екології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки, 101 Екологія
Викладач дисципліни	Джура Наталя Миронівна, к.б.н., доцент, доцент кафедри екології
Контактна інформація викладача	nataliya.dzhura@lnu.edu.ua https://bioweb.lnu.edu.ua/employee/jura-n-m вул. Саксаганського 1, 79005 Львів
Консультації з питань навчання з дисципліни відбуваються	Консультації проводяться в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю): вул. Саксаганського,1, ауд. 203. Також передбачено онлайн консультації. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://bioweb.lnu.edu.ua/department/ecology https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3397
Інформація про дисципліну	<p>Навчальна дисципліна є продовженням циклу дисциплін професійно-практичної підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 101 Екологія. Зміст дисципліни побудовано з акцентом на підготовку висококваліфікованих екологів таким чином, щоб надати здобувачам необхідні знання про екологічну освіту як інструмент для прийняття рішень, формування екологічного світогляду і мотивації до дій в інтересах сталого розвитку для збереження довкілля.</p> <p>Здобувачі освіти набудуть компетентностей: знаходити нові творчі підходи до вирішення професійних завдань; здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій; здатність виявляти та вирішувати проблеми у професійній діяльності; уміння демонструвати екологічну компетентність у професійних ситуаціях; усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку; усвідомлення важливості екологічної культури для гармонійного розвитку суспільства та особистості.</p>
Коротка анотація дисципліни	<i>Екоосвітня діяльність</i> – вибіркова навчальна дисципліна відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності <i>101 Екологія</i> . Дисципліна викладається у 6 семестрі обсягом 3 кредити ЄКТС.
Мета та цілі дисципліни	<p><i>Мета дисципліни:</i> задовільнити освітні і кваліфікаційні потреби студентів, посилити їх конкурентоспроможність та затребуваність на ринку праці; розширити знання про екологічну освіту як інструмент для прийняття рішень, формування екологічного світогляду і мотивації до дій в інтересах сталого розвитку для збереження довкілля; виховати ціннісне ставлення до природи, екологічного стилю життя, бажання дбайливо використовувати природні ресурси.</p> <p><i>Цілі дисципліни:</i></p> <p>формування знань про: екологічну освіту як інструмент для прийняття рішень в інтересах сталого розвитку для збереження довкілля; інноваційні методи екоосвітньої діяльності та готовність застосовувати їх при організації освітнього процесу;</p> <p>розвиток умінь і навиків: організації якості життя у стилі <i>еко</i>; творчо самостійно здобувати знання у галузі екоосвітньої діяльності; формування екологічного світогляду і мотивації діяти в інтересах сталого розвитку для збереження довкілля; ціннісного ставлення до природи і бажання дбайливо використовувати природні ресурси; орієнтуватися в постійному потоці</p>

	<p>інформації; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати й логічно мислити, вирішувати екологічні проблеми і завдання; розвиток соціальних навичок (soft skills): прагнути діяти соціально, відповідально та свідомо; уміти працювати в команді.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Джура Н. М., Мамчур З. І. Вступ до екологічної діяльності: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 101 Екологія. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. – 120 с. 2. Джура Н. М. Інноваційні технології навчання в системі шкільної екологічної освіти : навчально-методичний посібник / Н.М. Джура. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. – 104 с. 3. Джура Н.М., Нагірнич О. М. Формування екологічної компетентності як складової професійної підготовки магістрів освіти // Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки № 3 (36). Ч. II (2020). – С. 37 – 43. 4. Джура Н. Організація екоосвітньої діяльності для сталого розвитку в умовах загальноосвітньої школи // Вісник Львівського університету. Сер. Педагогічна. 2019. Вип. 34. – С. 52–62. 5. Джура Н. М., Пристайко М. Ю. Формування екологічної свідомості дітей дошкільного віку // SWorldJournal, Issue №6, Part 4, №06-04 (2020), December 2020. С. 69 – 72. 6. Репета С. Р., Джура Н. М. Екологічне виховання дітей старшого дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти // Інноваційна педагогіка, 2022, Вип. 50, том 1. С. 199 – 203. 7. Джура Н. М. Формування радіоекологічних знань у вищій школі: досвід та перспективи // Актуальні питання радіобіології – 2023 / Радіобіологічне товариство України. Житомир, 2023. – 160 с. (За матер. 8-го з'їзду Радіобіологічного товариства України, Житомир, 21–25 серпня 2023 р.) С. 22. https://icbge.org.ua/re/images/c/c1/Book_URS_2023.pdf 8. Dzhura N. M., Machynska N. I. Theoretical and methodological aspects of environmental competence formation as a necessary component of professional training of preschool education specialists // Development of scientific, technological and innovation space in Ukraine and EU countries: collective monograph. – Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. – С. 145 – 168. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-151-0-7 9. Джура Н. М. Теоретико-практичні аспекти природничої освітньої галузі у початковій та дошкільній освіті / Бойко Г. О., Галян О. І., Галюка О. С. та ін // Наступність дошкільної та початкової освіти в умовах сталого розвитку суспільства : монографія – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. – С. 85-105. 10. Екологічна оцінка компонентів гідросфери та моніторинг якості води. Навч.-метод. посіб. для здобувачів спеціальності 101 – Екологія / Антоняк Г. Л., Мамчур З. І., Думич О. Я., Джура Н. М., Данилик Р. М. – Львів: СПОЛОМ. 2023. – 230 с. 11. Формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Навчально-методичний посібник для організації роботи з екологічного виховання в закладах дошкільної освіти / Н. М. Джура, М. Ю. Пристайко, І. В. Шкодин, Л. А. Хом'як. – Львів, 2022. – 60 с. 12. Nahirnych O. M. Environmentalization of learning process in higher education for formation of environmental competence of future biology, chemistry and human health teachers / O. M. Nahirnych, M. R. Dzhura, N. M. Dzhura // XVII Міжнар. наук. конф. студентів і аспірантів «Молодь і поступ біології» : зб. тез, 19-21 квітня 2021 р. – Львів : ТОВ «Ромус-Поліграф», 2021. – С. 19. 13. Джура Н. М. Екологічна освіта у християнському вимірі: реалії, ідеї та перспективи // Тези доповідей IV-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми педагогічної освіти: реалії, нові ідеї та перспективи». – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – С. 59 – 61. 14. Джура Н. М. Особливості організації екологічної освіти для сталого розвитку в системі професійної підготовки майбутніх педагогів // Матер. звітних наук. конф. фак-ту пед. освіти. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка,

2022. – Вип. 7. – С. 16 – 18. <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Zbirnyk-vypusk-7.pdf>

15. Мамчур З., Джура Н., Думич О., Чуба М., Драч Ю., Подан І. Екологічні аспекти виконання цілей сталого розвитку в Україні // Сталий розвиток – стан та перспективи: Матеріали Міжнародного наукового симпозиуму SDEV'2018 (28 лютого–3 березня 2018 року, Львів-Славське, Україна). – Львів, 2018. – С. 55 – 58.
16. Боголюбов В.М. Формування змісту освіти в інтересах сталого розвитку суспільства / Високоякісна, доступна, випереджальна освіта [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://blogs.lb.ua/kyiv_2025/121320_visokoyakisna_dostupna_viperedzh.html.
17. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку: Науково-методичний посібник. – Дніпропетровськ, 2011. – 200 с.
18. Зелений пакет : посіб. для вчителя. – ОБСЄ, Регіональний екологічний центр для Центральної та Східної Європи, 2010.– 256 с.
19. Екологічне право України: навч. посіб. / Б. П. Ратушна, А. В. Рабінович; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Львів, 2015. – 203 с.
20. Екологія: підручник для студентів вищих навч. закладів / кол. авторів; за заг. ред. О. Є.Пахомова. – Х. : Фоліо, 2014. – 666 с.
21. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н., 2002.
22. Пометун О. Уроки для сталого розвитку : навч. посіб. для учнів 8 класу загальноосвітніх шкіл / О. Пометун, Л. Пилипчатіна, І. Сущенко. – Вид. 2-ге, випр. і доповн. – Д. : Ліра, 2013. – 116 с.
23. Пометун О. Уроки для сталого розвитку: Як організувати позакласну роботу учнів основної школи : метод. посіб. для класних керівників 5-7 класів загальноосвітніх навчальних закладів / О. Пометун, І. Сущенко, О. Топузов. – К. : Освіта, 2011.
24. Формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Навч.-метод. посіб. для організації роботи з екологічного виховання в закладах дошкільної освіти / Н.М. Джура, М.Ю. Пристай-ко, І. В. Шкодин, Л. А. Хо-м'як. – Львів, 2022. – 60 с.
25. Development of scientific, technological and innovation space in Ukraine and EU countries: collective monograph / Dzhura N. M., Machynska N. I. Theoretical and methodological aspects of environmental competence formation as a necessary component of professional training of preschool education specialists. – Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2021.
26. Hulse J. H. Sustainable Development at Risk: Ignoring the Past. / J. H. Hulse — New Delhi: Cambridge University Press India Pvt. Ltd. Ottawa: International Development Research Centre, 2007. — 390 p.
27. Laudato si' – «Славен будь» короткий виклад нової енцикліки Папи Франциска / Радіо Ватикану [Електронний ресурс, 2015] – Режим доступу: http://uk.radiovaticana.va/news/2015/06/18/«laudato_si'»_—_короткий_виклад/1151363

Інтернет-ресурси:

28. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/01/Natsdopovid-2021-n.pdf>
29. Освіта для сталого розвитку в дії <http://www.esd.org.ua/node/892>
30. Сучасна екологічна освіта в Україні – <http://ecoosvita.org.ua/storinka/shcho-take-suchasna-ekologichna-osvita-v-ukrayini>
31. <http://www.ecoosvita.org.ua/>
32. Сталий розвиток - <https://en.wikipedia.org/wiki/Sustainability>
33. Sustainable development - <http://blogs.worldwatch.org/sustainabilitypossible/>
34. Концепція регіональної системи освіти для сталого розвитку http://dea.gov.ua/chapter/koncepciya_regionalnoi_sistemi_osviti_dlya_stalogo_rozvutku
35. Бюро УГКЦ з питань екології [Електронний ресурс, 2017] – Режим

	<p>доступу: http://ecoburougcc.org.ua/</p> <p>36. Духовно-екологічний центр християнської злагоди і любові “Здвижин” [Електронний ресурс, 2017] – Режим доступу: http://nnph.if.ua/2011/03/07/445/</p> <p>Більше матеріалів подано на платформі електронного курсу https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3397</p>
Тривалість курсу	один семестр
Обсяг курсу	90 год., з яких 32 години лекцій, 16 годин практичних занять та 42 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти будуть</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • мету, завдання і зміст безперервної екологічної освіти та екологічного виховання; • інноваційні методи викладання: <i>тренінгові технології та новітні тренінгові техніки; коучингові техніки; тьюторингові та менторингові практики у роботі викладача;</i> • інтерактивні методи навчання та метод кейсів; • інструменти фасилітації для проведення ефективних навчальних заходів в онлайн-форматі; • STEM-освіта як інновація оновлення технологій навчання природничих дисциплін; • впровадження дистанційних послуг у середній та вищій освіті; • професійні компетентності вчителя у системі неперервної екологічної освіти; • вітчизняні та зарубіжні надбання й інноваційні рішення в освіті. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • організовувати екоосвітню діяльність на засадах емпіричного-педагогіки: мотивації і натхнення на дії; • планувати й організовувати освітню й екологічну діяльність в командах під час різних форм еколого-просвітницької діяльності; • впроваджувати в практику екоосвітньої діяльності педагогічні інновації та науковий досвід; • використовувати у практичній діяльності інноваційні технології навчання (творчо-розвивальні, особистісно орієнтоване і проблемне навчання, дослідницько-пошукову роботу, інтерактивні методи навчання, ігровий підхід, метод моделювання, проектну технологію тощо) як необхідні складові оволодіння педагогічною майстерністю; • проводити кейс-уроки у процесі впровадження STEM-освіти в загальноосвітніх школах; • організовувати екоосвітню та науково-дослідницьку діяльність з учнівською і студентською молоддю з використанням засобів інформаційно-освітнього простору. • проводити лекції, тренінги, дискусії у рамках екоосвітньої діяльності для різних груп населення; • аналізувати екологічні наслідки глобальних проблем людства; • застосовувати принципи і концепції сталого розвитку у соціально культурній діяльності; • моделювати можливі шляхи вирішення проблем і прогнозувати наслідки результатів антропогенної діяльності, проводити інтегральну екологічну оцінку для визначення загальної екологічної ситуації; • формувати звички соціально відповідальної поведінки у повсякденному житті для збереження довкілля загалом й адаптації до умов проживання на певній території зокрема; • діяти соціально, відповідально та свідомо; • працювати в команді.
Ключові слова	Екологічна освіта, екоосвітня діяльність, якість життя, сталий розвиток, освіта для сталого розвитку, охорона довкілля, екологічний світогляд, глобальні

	екологічні проблеми, освіта упродовж життя, інноваційні методи екоосвітньої діяльності.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультацій для підвищення результативності навчально-професійної діяльності здобувачів вищої освіти
Теми	Тематичний план вивчення дисципліни подано у таблиці* (скорочено), на платформі https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3397
Підсумковий контроль, форма	Залік виставляється за підсумками поточної успішності, модульного контролю, виконаних і захищених проектів у кінці 6 семестру.
Пререквізити	Вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на загальних компетентностях, сформованих у межах вивчення навчальних дисциплін на попередніх курсах. Сформовані знання, практичні уміння і навички у студентів стануть основою для подальшого вивчення дисциплін циклу професійної та практичної підготовки (<i>Природоохоронне законодавство та екологічне право, Агроекологія, Збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, Екобезпека й управління в екологічній діяльності</i> тощо).
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> • словесно-наочні та словесно-практичні методи навчання (розповідь, пояснення, проблемні бесіди, семінари-дискусії, презентації, доповіді, обговорення, ілюстрації, демонстрації, інформаційні технології та ресурси); • інтерактивні методи навчання (кейс-методи аналізу конкретних екологічних ситуацій, прес-конференції, мозковий штурм, робота в екокомандах, метод проектів); Форми навчання: лекції, практично-семінарські заняття, самостійна робота, консультації, робота в системі Moodle, самоконтроль.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, проектор, загальноживані комп'ютерні програми.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Політика виставлення балів. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Виконання і захист практичних робіт: 8 практичних занять по 5 балів – разом 40 балів. ✓ Модульний контроль (два модулі по 15 балів – разом 30 балів). ✓ Екологічні проекти і їх презентація – 30 балів. Підсумкова максимальна кількість балів 100. Залік виставляється за підсумками поточної успішності, модульного контролю, виконаних і захищених екологічних проектів. Академічна доброчесність: Роботи здобувачів є виключно оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються
Питання до заліку чи екзамену	Усі питання і тестову базу подано на платформі https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3397
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу на сайті: http://e-learning.lnu.edu.ua/course/...

Тематичний план вивчення дисципліни*

№	Лекції	К-сть годин	Практичні заняття	К-сть годин
1	ТЕМА 1. Екологічна освіта для сталого розвитку суспільства і якості життя кожної людини.	2	ПР 1. Екологічні компетентності та стиль життя здобувачів освіти. Аналіз екокалькулятора «Мій екологічний слід».	2
2	ТЕМА 2. Принципи сталого розвитку суспільства. Освіта для сталого розвитку – необхідність сьогодення.	2		
3	ТЕМА 3. Освітній процес і заклади освіти в Україні. Особливості організації екоосвітньої діяльності у різних закладах освіти.	2	ПР 2. Соціально-економічний розвиток суспільства в контексті сталого розвитку.	2

4	ТЕМА 4. Методи навчання екології, їх класифікація. Прийоми і технічні засоби навчання.	2		
5	ТЕМА 5. Форми організації екоосвітньої діяльності.	2	ПР 3. Навчально-методичний комплекс (НМК) про довкілля і сталий розвиток «Зелений пакет». Моделювання дилем. Робота з НМК в екокомандах.	2
6	ТЕМА 6. Екскурсія як форма навчання і пізнання. Екологічна стежка.	2		
7	ТЕМА 7. Природно-заповідний фонд в Україні. Просвітницьке значення природних території й об'єктів. Особливості організації екоосвітньої діяльності на території ПЗФ	2	ПР 4. Практичні дослідження антропогенного впливу на довкілля. Дослідження особистого внеску у парниковий ефект та енергетичну кризу Біосфери. Практичні дослідження охорони і збереження природних ресурсів.	2
8	ТЕМА 8. Еколого-натуралістичні центри, природоохоронні організації, їхня роль у просвітницькій роботі здобувачів освіти.	2		
9	ТЕМА 9. Новітні освітні технології для реалізації екоосвітньої діяльності. Інноваційні методи навчання. Емпauerмент-педагогіка – надання людині мотивації та натхнення до дії. Екологічні ігри	2	ПР 5. Інтерактивні методи навчання: Метод мозкової атаки, Мікрофон, Робота в парах, Ромашка Блума, Синергетичний метод проведення зустрічей екокоманд та інші.	2
10	ТЕМА 10. Особливості змісту та планування екологічної освіти у закладах дошкільної освіти та початковій школі.	2		
11	ТЕМА 11. Особливості змісту та планування екологічної освіти у середній і старшій школі.	2	ПР 6. Ділові ігри екологічного змісту. Тренінгові технології. Моделювання ігор на запропоновану тематику.	2
12	ТЕМА 12. Особливості організації екологічної освіти у вищій школі.	2		
13	ТЕМА 13. Життя у стилі <i>еко</i> . Якість життя в умовах великого міста. Правильне харчування – запорука здоров'я нації.	2	ПР 7. Екологічне виховання. Просвітницька діяльність. Виховні заходи з екології. Екологічні акції (тематику вибирають студенти). Робота з екологічними кейсами.	2
14	ТЕМА 14. Християнсько-екологічна освіта в Україні: нові виклики. Енцикліка Папи Франциска <i>Laudato si'</i> . Екологічна освіта і духовність.	2		
15	ТЕМА 15. Екологічні проекти. Соціальні екоініціативи. Неформальна екологічна освіта: види і принципи реалізації.	2	ПР 8. Екологічні проекти. Соціальні екоініціативи. Презентація екологічних проектів.	2
16	ТЕМА 16. Особливості реалізації екоосвітньої діяльності на різних рівнях неформальної освіти. Освіта упродовж життя.	2		
	Всього	32		16

Автор _____ доцент кафедри екології Наталія ДЖУРА

Погоджено

Голова методичної ради
біологічного факультету

_____ Віталій ГОНЧАРЕНКО

_____ 2024 р.

Гарант ОПШ

_____ Звенислава МАМЧУР

_____ 2024 р.